



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Statu Hominis Morali In Vita Et Post Mortem

Opfermann, Paul

Moguntiae, 1769

Quæstio I. An detur in Ecclesia potestas concedendi Indulgentias, & utrum per illas remittantur pœnæ temporales debitæ post peccatum remissum in foro Dei, & apud Deum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40701

QUAESTIO I.

An detur in Ecclesia potestas concedendi Indulgentias, & utrum per illas remittantur poena temporales debita post peccatum remissum in foro Dei, & apud Deum?

Ecclēsia divinitus traditam esse potestatem concedendi Indulgentias, Dogma Catholicum est. Nam id exprimit nostra Professio Fidei, & disertè docet TRIDENTINUM in cit. Decreto de Indulgentiis. 198.

Etsi de Fide Catholica non sit, ut ait VERNIUS in Regula Fidei, posse Ecclesiam concedere talem Indulgentiam, ut per eam remittat reatum poenae temporalis apud Deum immediatè ac per se, luenda sive in Purgatorio, sive in hac vita; hæc tamen nunc communis Catholicorum & certa est sententia. Priorem partem inde conficit VERNIUS. 1^o. Quia non hoc proponitur à Tridentino. 2^o. Quia hoc negabatur olim à nonnullis Catholicis Doctoribus, quorum sententias refert SUAREZ. *Quidam Catholici* (inquit *Disput. 49. Sect. 1.*) dixerunt per Indulgentias non remitti reatum apud Deum, sed solum tolli obligationem exequendi Canonicas poenas, seu injunctas per Ecclesiam, quod docuit CAJETANUS: sed ille non loquitur de potestate, sed de actu. Et *Disp. 50. Sect. 3.* de *Indulg.* ait: *Quidam enim senserunt, per Indulgentias, quæ de seculo conceduntur, non remitti reatum poenae apud Deum, sed solam obligationem exequendi sacramentalem poenitentiam. Quæ opinio antiqua fuit, eam enim referunt D.*

648 DE INDULGENTIIS.

THOMAS, & BONAVENTURA, & insinuat ALBERTUS definiens Indulgentiam, remissionem esse de pœnitentiis injunctis. Fundamentum est, quod in Jure sæpe dicuntur dari Indulgentiæ de pœnitentiis injunctis, ut patet ex *cap. Cum ex eo, de pœnit. & remiss.* & ex *cap. Romana, tit. cit. in 6.* & ex *Clem. un. de relig. & venerat. Sanctorum.* Ex quo loco intelligere licet generalem formam concedendi Indulgentias de pœnitentiis injunctis. Ideoque licet Indulgentiæ concedantur simpliciter, & aliud non exprimitur, intelligendas esse secundum Juris formam, atque adeo de pœnitentiis injunctis; eo vel maximè quod Pontifices sæpe concedunt Indulgentias sub hac forma: *Concedimus 7. annos, vel 40. dies, aut tot quadragenas Indulgentiæ, quæ numeratio manifestè fit juxta canones pœnitentiales, taxantes hoc modo pœnitentias peccatis imponendas.* Tandem confirmari potest hæc sententia ex iis, quæ supra adduximus de antiquo usu Ecclesiæ in concedendis Indulgentiis, nimirum ex eo non posse colligi, per illas remissiones, solitas fuisse remitti pœnas etiam in foro Dei. Sed usus Indulgentiarum postea extensus est ad pœnitentias injunctas etiam in foro sacramentali sub eadem ratione, & ad similem effectum introductus est, & ille est, qui nunc durat in Indulgentiis concedendis; ergo etiam nunc per Indulgentias nihil aliud relaxatur nisi pœnitentiæ injunctæ. Ita SUAREZ. 3^o. D. THOMAS in Supplemento q. 25. a. I. cui titulus: *Utrum per Indulgentiam possit aliquid remitti de pœna satisfactoria?* sic habet: *Respondeo, dicendum, quod ab omnibus conceditur, Indulgentias aliquid valere; quia impium*
esse

et dicere, quòd Ecclesia quid vanè faceret. Sed quidam docent, quòd non valent ad absolvendum à reatu pœnæ, quam quis in Purgatorio secundum iudicium Dei meretur, sed valent ad absolvendum ab obligatione, quâ Sacerdos obligavit pœnitentem ad pœnam aliquam, vel ad quam obligatur etiam ex Canonum Statutis. Sed hæc opinio non videtur vera, &c. Ita S. THOMAS referens,

nec arguens hæreseos hanc opinionem. 4^o TRIDENTINUM non agnoscit in Ecclesia potestatem concedendi Indulgentias, nisi eam, quâ antiquissimis etiam temporibus illa fuit usa, sc. in Concilio Ancyrano, cap. 2. 5. 9. 21. 22. Neoces. cap. 3. Nicæno cap. 1. 12. Carthag. IV. cap. 75. Agath. cap. 60. Sed in his solum legimus (ait SUAREZ Disp. 49. Sect. 2.) semper licuisse Episcopis, ex canonicis pœnitentiis publicis, quæ pro diversis criminibus imponi solebant, aliquid peccatoribus & pœnitentibus remittere, si eorum vita & laudabilis conversatio id mereri videretur. Quòd autem illa remissio se extenderet usque ad ablationem, vel diminutionem reatûs pœnæ apud Deum, ex illis Conciliis non satis colligitur.

5^o Denique non deerant in Tridentina Synodo TT. doctissimi, qui probè nossent talia in scholis agitari; sciebant etiam, quòd Protestantes de hac remissione coram Deo, litem præcipuè intentarent Indulgentiis; nec tamen Synodus hac de re quidquam proposuit; igitur non censuit esse de Fide, in Ecclesia dari potestatem conferendi Indulgentias, quæ forent remissiones pœnæ temporalis coram Deo debitæ, sive in Purgatorio, sive in hac vita. Hactenus VERONIUS. Prob. 2da. pars Christus Matth.

16. ait Petro: *Quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælo.* Et ad Apostolos *Matth. 18. Quacumque solveneritis super terram, erunt soluta & in cælo.* Quorsum verò additur: *& in cælo?* si non solvitur vinculum nisi humanum? immo Ecclesia, ut notat S. THOMAS *loc. cit.* Supplementi, hujusmodi Indulgentias concedens magis damnificaret, quàm adjuvaret Fideles, quia eos absolvendo à pœnitentiis injunctis, remitteret ad majores pœnitentias, sc. Purgatorii. Igitur valet Indulgentiæ, & quantum ad forum Ecclesiæ, & quantum ad judicium Dei, & remissionem pœnæ residuæ post contritionem & confessionem, sive injuncta sit, sive non. Immo & Patres passim affirmant, per pœnas vel injunctas, ve sponte assumptas satisfieri Deo. TERTULLIANUS in L. de Pœnit. ait: *Qui per delictorum pœnitentiam instituerat Domino satisfacere, Diabolo per aliam pœnitentiam pœnitentiam satisfaciens;* loquitur de iis, qui post pœnitentiam ad peccata redeunt. S. CYPRIANUS Serm. de lapsis, *Domine, inquit, orandus est, Dominus nostrâ satisfactione placandus est.* S. PACIANUS in parœnesi ad pœnitentiam: *In quantum pœnæ vestrae non peperceritis, in tantum vobis Deus parcat.* S. AUGUSTINUS Hom. 50. ex L. 50. Homiliarum, c. 11. *Veniat ad Antistes, per quos illi in Ecclesia claves ministrantur, accipiat suæ satisfactionis modum, & id agat, quod non solum illi profit ad recipiendam salutem, sed etiam cæteris ad exemplum.* Et c. 5. *Non sufficit mores in melius mutare, nisi etiam de iis quæ facta sunt, satisfiat Deo per pœnitentiæ dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti-*
cordis

cordis sacrificium, cooperantibus eleemosynis.
 PETRUS Damiani Serm. 2. de S. Andrea: *Ne tibi blandiaris; si graviter peccanti levior pœnitentia à mansueto vel dissimulante dictatur, cum in purgatoriis ignibus perficiendum sit, quidquid hinc minus feceris.* Patet ex his, pœnitentias & afflictiones sponte susceptas esse Deo satisfactorias; ergo etiam pœnitentiæ injunctæ Deo faciendi satis vim habent, sunt enim omnino similes, quia ex iisdem rebus constant, sc. ex oratione, jejunio, & eleemosynis, tenduntque ad eundem finem, & aliæ alias adjuvant; immo Sacerdotes ubi pœnitentias imponunt, hortantur pœnitentes, ut alias quoque sponte adsumant. Proinde pœnitentiæ à Sacerdotibus non modò exempli vel disciplinæ causa, sed etiam ad satisfaciendum Deo imponi solebant, quod manifestius patet de pœnitentiis, quæ pro occultis criminibus occultæ injungebantur. Cùm igitur Fideles per Indulgentias liberarentur à pœnitentiis injunctis, re ipsa liberabantur à pœnis temporalibus Deo debitis; ergo Indulgentiæ vim semper habuerunt remittendi pœnas temporales Deo debitas.

Respondetur ad objecta.

Obj. I. Deus Pater Christi meritis, & imprimis passioni & morti ejus cumulatissimum præmium reddidit, donando illi nomen, quod est super omne nomen, & amplissimam corporis gloriam largiendo; igitur non est, cur passiones Christi in thesauro recondantur. *Resp.* Passiones Christi qua parte meritorie erant, utpote actiones virtutum, obedientiæ, sapientiæ, humilitatis & charitatis, præmium

in aliquod (non integrum, cum infiniti valoris essent) habuerunt, gloriam corporis, & nominis exaltationem; qua autem parte satisfactoriæ erant, tamquam opera pœnalia, nullum omnino præmium in ipsa Christi persona sortitæ sunt, cum nulla peccata propria haberet, pro quibus facere satis teneretur. Proinde omnes Christi afflictiones, quæ rationem veræ & superabundantis satisfactionis habent, supervacaneæ ipsi fuerunt, & in thesauro jure reconduntur.

Inst. 1. Culpa gravis est malitiæ infinitæ; igitur ad hanc abolendam necessaria fuit satisfactio infinita; proinde tota Christi passio in expiatione culpæ lethiferæ consumitur. *Resp.* Igitur Christus pro unica tantum lethali culpa satisfecit, quod velut impium & blasphemum ipsi HH. horrent. Itaque culpa lethalis est infinita extrinsecè, in quantum actio finita ab homine contra legem posita est offensa Dei, Entis infiniti, & infinitè perfecti. At Christi satisfactio propter infinitam personæ satisfaciendæ dignitatem simpliciter & intrinsecè infinita est, adeo ut vel minima Christi Sanguinis gutta propter unionem ad Verbum expiandis omnibus totius mundi peccatis satis esse potuisset.

Inst. 2. Merita Christi sunt res sacræ & vivæ, cum corda justificent; Indulgentiæ autem non justificant; hæ igitur fundari non possunt in thesauro meritorum Christi. *Resp.* Gratia sanctificans justificat formaliter, vel instar formæ: Christi merita justificant meritoriè, *h. e.* tamquam causa meritoria gratiæ: an ideo gratia non fundatur in meritis Christi? item Sacramenta sanctificant per gratiam ex Christi meritis: an ideo in illis non fundan-

dantur? itaque indulgentiæ fundantur in thesauro meritorum Christi, in quantum Christi merita etiam satisfactoria erant pro reatu pœnæ tum sempiternæ, tum temporariæ, ac proinde Indulgentiæ per applicationem satisfactionum Christi expiant reatum pœnæ temporalis.

Inst. 3. Blasphemia est, rem ita sacram, ut sunt merita Christi, in sordidum opus mortis ponere: pœna autem temporalis est sordidum opus mortis. *Resp.* Quid sordidum magis, & turpius peccato? nec tamen Christo sordidum, sed maximè honorificum est, esse Agnum Dei, qui tollit peccata mundi. Si Christo sordidum non fuit expiare reatum pœnæ æternæ; cur sordidum sit tollere reatum pœnæ temporalis? in hac prædicatione: *Ssma Christi merita ejus sunt virtutis, ut omnia peccata, & peccatorum reatus omnes eluere, & expiare possint, quid sordidi inveniat homo Christianus?*

Inst. 4. Merita Christi sunt omnibus necessaria ad salutem: Indulgentiæ non sunt omnibus necessariae ad salutem, neque Christiani ullo præcepto tenentur ad eas participandas; igitur non fundantur in meritis Christi. *Resp.* N. C. Frequentior usus Sacramenti Pœnitentiæ homini justo ex lege divina non est necessarius ad salutem; & tamen fructus inde perceptus fundatur in Christi meritis. Idem est de frequentiori sumptione Eucharistiæ. Dein merita Christi non modo necessaria sunt, sed etiam utilia, & sic ad fundamentum Indulgentiarum pertinent. Nempe si quis post obtentam reconciliationis gratiam adhuc obnoxius sit pœnæ temporali luendæ, non is necessario indiget Christi meri-

meri,

654 DE INDULGENTIIS.

meritis, ut per ea reatus ille simpliciter tollatur, non quòd sine meritis Christi possit reatus pœnæ simpliciter condonari, sed quia poterit ipse non exigere tantam liberalitatem, contentus suis laboribus & pœnis vel in hac, vel in altera vita cooperante tamen semper Christi merito & gratiâ. Utilissimum tamen semper homini est, si Christi merita per indulgentias sic ipsi applicentur, ut sine propria satisfactione continuò reatus ille tollatur.

Inst. 5. Pœnæ, quæ peccatum sequuntur, non possunt ullo modo remitti, & æque parum, ac mors *Adamo* & toti humano generi inflictâ. *Resp.* Per Indulgentias non liberamur à pœnis naturalibus, cujusmodi sunt mors, ac ceteræ hujus vitæ calamitates, quæ ex originali peccato secutæ sunt, sed istarum finis erit, ubi corpus hoc mortale induerit immortalitatem. Neque etiam indulgentiæ tollere possunt pœnas, quæ in foro externo, sive ecclesiastico, sive civili infliguntur, nam Indulgentiæ solum obtinent locum satisfactionis pœnitentialis, proinde non aliam pœnam tollunt, nisi quæ debetur in foro secreto & pœnitentiali, cujusmodi sunt pœnæ ex peccatis personalibus secutæ, & residuæ post culpam remissam. Hinc etiam Indulgentiæ non tollunt eas pœnas, quas Deus alicui infligere decrevit tamquam Judex in foro externo & criminali. Quo pertinet illud *Pf. 88. Si peccaverint filii tui, visitabo in virga iniquitates eorum.* Unde frustra calumniatur *Lutherus*, quòd *Papa* hanc virgam per Indulgentias avertat.

Inst. 6. Indulgentiæ dicuntur remittere pœnitentias, quæ sunt opera bona, veluti orationes, jejunia & eleemosynæ; igitur à bonis operibus non
impe-

impediunt, & proinde noxiæ sunt. *Resp.* Indulgentiæ dicuntur remittere pœnitentias, in quantum remittunt debitum pœnæ temporalis alioquin solvendum per exercitium operum bonorum & pœnali-um, quo debito retardaretur ingressus in vitam æternam, si forte ante pœnitentiarum impletionem de vita nos exire contingeret. Et tantum abest, ut Ecclesia, cum Indulgentias largitur, pœnitentiæ studium prohibeat, ut ad illud Fideles maximè excitet, & hortetur. Atque hæc summa est objectionum *Lutheri*. Sed tamen ulterius

Obj. II. Satisfactio Christi est infinita; igitur necesse non est, ut illi adjungantur satisfactiones ex passionibus Sanctorum. *Resp.* Passiones Sanctorum non adjunguntur Christi passioni ex necessitate, quasi illa per se non sufficiat; sed ideo, quia æquum est, ut illæ Sanctorum passiones coram Deo inanes non sint, præsertim cum id ipsum Christo gloriosum sit, à quo dimanat omne bonum Sanctorum, tum ipsis etiam Sanctis, quos Deus glorificat, perhonorificum.

Inst. I. Sancti omnes jam plenam laborum suorum mercedem acceperunt; igitur ex illis laboribus nihil superest, quod in expiationem delicti alieni insumi possit, & ad hunc finem in thesauro Ecclesiæ conservetur. *Resp.* Bona Sanctorum opera, quatenus rationem meriti habent, plenam mercedem, immo etiam confertam & supereffluentem mensuram acceperunt; in quantum verò illis inest ratio satisfactionis, multi Sanctorum labores inanes ac sine fructu essent, nisi pro reatibus aliorum consumerentur, ut ex dictis colligitur.

Inst.

Inst. 2. Si Sanctorum passionibus nostra expiari delicta possunt, igitur saltem ex parte erunt nostri redemptores, quod cedit in injuriam redemptionis Christi. *Resp.* Solus Christus est propriè Redemptor noster, quia solus pretio Sanguinis sui nos emit, & redemit à dæmonis captivitate, cum Sanctorum passiones à reatu pœnæ duntaxat temporalis nos absolvant. *Observa* hîc, docuisti olim *Bajum*, passiones Sanctorum non ita nobis applicari per Indulgentias, ut sint justæ compensationes pro pœnis, quas nos Deo debemus, hoc est, veræ satisfactiones; sed esse aliquid, quod moveat Deum, ut nobis Christi satisfactionem applicet. Sed hæc opinio reprobata est à Pio V. in Bulla: *Ex omnibus afflictionibus* ann. 1567. Sic autem habet *Bajana* *Roma*: *Solutio pœnæ temporalis, quæ peccato dimisso sæpe remanet, & corporis resurrectio, propriè non nisi meritis Christi adscribenda est.* Et 59. *Quando per eleemosynas, aliaque pœnitentiæ opera Deo satisfacimus pro pœnis temporalibus, non dignum pretium Deo pro peccatis nostris offerimus, sicut quidam errantes autumant (nam alioqui essemus, saltem aliqua ex parte, redemptores) sed aliquid facimus, cujus intuitu Christi satisfactio nobis applicatur, & communicatur.* Et 60. *Per passiones Sanctorum in Indulgentiis communicatas non propriè redimuntur nostra delicta; sed per communionem charitatis nobis eorum passiones impertiuntur, ut digni simus, qui pretio Sanguinis Christi à pœnis pro peccatis debitis liberemur.* Id quoque notandum, per Indulgentias non absolvi nos, nec solvi à reatu culpæ ullius, nec lethalis, nec venia-

is. Et quidem reatum culpæ gravis per Indulgentias non tolli manifestum est: hic enim non tollitur nisi per infusionem gratiæ, quæ obtinetur aut virtute Sacramenti, aut contritione perfecta. Neque tollitur reatus culpæ venialis, quia Indulgentia locum duntaxat supplet satisfactionis pœnitentialis.

Obj. III. Indulgentiæ dicuntur esse remissiones pœnarum injunctarum; igitur generatim non sunt remissiones pœnæ temporalis post remissam culpam solvendæ. *Resp.* Equidem in Jure Canonico additur: *de injunctis*; at sæpe etiam non additur, uti videre est in Extravagante, *Antiquorum*, in Extrav. *Unigenitus*, in Extrav. *Quemadmodum*, de pœnit. & remiss. & alibi. Ceterà Indulgentiæ variis modis concedi solent: aliquando enim conceduntur *aliquot dierum vel annorum* Indulgentiæ: interdum *quadragenæ dierum*, aliàs *tertiæ vel quarta*, vel *alia peccatorum pars*; aliàs *indulgentia plenaria*; tandem *Indulgentia plena, plenior & plenissima in forma Jubilæi*. Indulgentia *tot dierum vel annorum* significat remissionem pœnitentiæ, quæ juxta Ecclesiæ ritum tot diebus vel annis fuisset peragenda. Indulgentia *Quadragenæ* significat remissionem pœnitentiæ, quæ continuis 40. diebus, in jeuniis aliisque laboriosis operibus agenda fuisset. Indulgentia ubi condonat aliquam partem veluti tertiam aut quartam peccatorum; significat remitti pœnitentiæ, quæ pro tanta parte pœnæ peccatis debitæ expianda fuisset necessaria. *Plenaria* omnem pœnæ reatum tollit. Indulgentiæ, quæ interdum continent remissionem pœnitentiæ 15. vel 20. millium annorum, non à Pontificibus datæ sunt, sed à quæstuariis confictæ, ut aliqui putant.

tant. BELLARMINUS verò ait, posse aliquos fieri reos pœnitentiæ agendæ secundum Canones per spatium aliquot millium annorum: quod si enim pro peccatis gravibus singulis secundum Canones debetur pœnitentiæ trium vel septem annorum; quis enumeret annos pœnitentiæ debitæ illis, qui iniquitates velut aquam hauriunt? atque huc ait respexisse Summos Pontifices, siqui sunt, qui re vera indulgentias dederint decem, vel viginti millium annorum. Neque in se impossibilis est huiusmodi pœnitentiæ, quia temporis diuturnitas vehementiâ charitatis, & extensione pœnitentiæ compensari potest. Rursus Indulgentiæ conceduntur *in vita*, vel *in mortis articulo*, quæ postremæ (nisi literæ Pontificiæ aliud exprimant) etiam obtinentur in articulo mortis præsumpto, quamvis re ipsa mors non sequatur.

Q U A E S T I O II.

Utrum jam in prioribus Ecclesiæ Seculis data fuerit remissio pœnæ post culpam deletam residuæ?

200. **I**am Apostolorum tempore concessam fuisse veram Indulgentiam, manifestum fit ex verbis S. Pauli 2. ad Cor. 2. *Cui autem aliquid donastis, & ego; nam ego quod donavi, siquid donavi propter vos in persona Christi, ut non circumveniamur à Satana.* Rogaverant nempe Corinthii Apostolum, ut incestuoso excommunicato, & seriâ pœnitentiâ agenti ignosceret, & condonaret, quod reliquum erat pœnitentiæ agendæ. Annuit S. PAULUS, jussitque, ut pœnitenti nomine suo indul-